

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет
Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки

Т.К. Ісаєнко, Г.М. Козуб

**Система тестів з української мови як іноземної
для студентів усіх спеціальностей**

Практикум

Полтава 2010

Т.К. Ісаєнко, Г.М. Козуб. Система тестів з української мови як іноземної для студентів усіх спеціальностей. Практикум. – Полтава: ПолтНТУ ім. Ю.Кондратюка, 2010. – 50 с.

У практикумі представлена система тестів з української мови як іноземної для студентів 1-4 курсів усіх спеціальностей. Тести охоплюють усі розділи навчальної програми для студентів-іноземців.

Практикум призначений для студентів-іноземців, викладачів основних курсів та підготовчого відділення ВНЗ.

Укладачі: доцент Т.К. Ісаєнко, доцент Г.М. Козуб
Відповідальна за випуск – зав. кафедри, доцент Н.К. Кочерга
Рецензент -

Затверджено на засіданні кафедри,
протокол № від 04.2010 р.

Редактор – Н. В. Жигилій

Зміст

Вступ.....	4
1. Тести як засіб контролю знань та вмінь з української мови як іноземної.....	5
1.1. Перевірка знань студентів, вимоги до складання тестів.....	5
1.2. Тести з української мови, специфіка їх складання та використання студентами-іноземцями.....	15
2. Система тестів з української мови як іноземної для 1-4 курсів.....	15
2.1. Тести з лексики.....	15
2.2. Тести з фонетики.....	18
2.3. Тести з орфографії.....	21
2.4. Тести з морфології.....	24
2.5. Моделювання речень за допомогою тестів:	
а) тести на побудову речень розмовного стилю;.....	43
б) тести на побудову речень наукового стилю мовлення.....	44
Висновки.....	46
Рекомендована література.....	47

ВСТУП

Використання інноваційних технологій, перехід на тестову перевірку знань в Україні на державному рівні вимагають від студентів швидкого засвоєння знань, самостійного опанування значної частини матеріалу, його узагальнення.

Велика увага приділяється контролю знань та вмінь студентів, умінню застосовувати орфографічні та граматичні правила на практиці, умінню складати речення будь-якої структури за моделями.

Система тестів, як вважають автори практикуму, допоможе студенту-іноземцю зорієнтуватися у складному орфографічному матеріалі, засвоїти елементарні знання з фонетики, лексики, морфології та опанувати будову речень різних структур за зразками.

Робота з тестами має характер підсумкового контролю і проводиться після вивчення відповідних розділів програми. Програма з української мови як іноземної відрізняється від програми основних курсів застосуванням не лінійного принципу розподілу матеріалу, а ситуативно-тематичного із мінімізацією теоретичного матеріалу. Крім того, у практикумі даються різні моделі складання та побудови речень, що вживаються у побутовому мовленні. У подальшому ці тести ускладнюються за рахунок зразків моделювання речень наукового стилю. Тести також використовуються на державному іспиті з української мови як іноземної.

Автори вважають за необхідне ознайомити з теорією та методикою тестування. Система запропонованих тестів варіативна, тому ця робота може бути продовжена.

Виконане дослідження може бути використане викладачами основних курсів та підготовчого відділення під час вивчення української мови як іноземної.

1.1. Перевірка знань студентів, вимоги до складання педагогічних тестів

Педагогічна система ступеневої підготовки фахівців передбачає необхідність ефективного внутрівузівського педагогічного контролю. Окремі існуючі елементи такої системи являють собою еkleктичне поєднання об'єктивного і суб'єктивного, ручної праці та комп'ютерних технологій і не відповідають сучасним вимогам. Саме тому в системі вищої освіти не вдалося уникнути багатьох негативних явищ, як то поверхнєве засвоєння знань, суб'єктивізм в оцінюванні знань тощо.

Усунення вказаного можливе тільки завдяки науковій організації процесу навчання, яка базується на наступному:

1. Оволодіння усіма учасниками процесу навчання сучасними технологіями педагогічного і кваліфікаційного контролю.

2. Усвідомлення того, що головною ланкою педагогічної системи є суб'єкт навчання, і саме навчання на всіх його етапах повинно супроводжуватися потужним методичним шлейфом у вигляді професійних завдань.

Педагогічний контроль є невід'ємною частиною процесу освіти та професійної підготовки фахівців і повинен знаходитися в органічному зв'язку з іншими елементами педагогічної системи. Він не замінює собою дидактичних засобів навчання, а повинен допомогти виявити досягнення і недоліки цього процесу і є взаємопов'язаною і взаємообумовленою діяльністю того, хто навчає та суб'єкта учіння. Це можливе тільки за умови створення науково-обґрунтованої системи перевірки результатів якості освіти та професійної підготовки.

Виходячи зі структури педагогічної діяльності, основним предметом оцінки результатів є знання результатів навчання - уміння та навички, а результатів виховання - світоглядні настанови та позиції, інтереси, мотиви і потреби особистості. Суб'єктом оцінювання звичайно виступає той, хто навчає або кваліфікаційна комісія. При цьому об'єктом контролю у ВНЗ залишається саме педагогічний процес.

Педагогічний контроль у ВНЗ має чотири основні функції: діагностичну, навчальну, організаційну та виховну.

Діагностична функція педагогічного контролю націлена на визначення рівня знань, умінь та навичок з метою одержання науково-обґрунтованої інформації для вдосконалення процесу підготовки фахівців.

Навчальна функція педагогічного контролю реалізується як при традиційних формах і методах контролю, так і при широкому застосуванні програмованого навчання та контролю. Проте у зв'язку із складнощами впровадження останнього організація навчального процесу у більшості ВНЗ орієнтована, умовно кажучи, на середньо підготовленого студента. У цьому випадку слабо підготовлені студенти все одно відставатимуть і надалі, а добре підготовлені - будуть поступово затримуватися у подальшому накопиченні знань та вмінь.

Організаційна функція педагогічного контролю виявляється у залежності від прийняття рішень про проведення тих чи інших педагогічних і адміністративних заходів. Тут найважливішим організуючим моментом стає активізація такої діяльності викладача, яка буде спрямована на розробку й використання засобів та форм навчання, здатних підвищити інтерес та творчу самостійність суб'єктів учіння у засвоєнні знань, формуванні і застосуванні на практиці вмінь та навичок.

Виховна функція педагогічного контролю реалізується тільки за умов належної організації. У такому випадку у суб'єктів учіння формується уявлення про знання як самоцінність, а не тільки як про один із засобів досягнення тих чи інших прагматичних цілей.

Окремі види традиційних форм педагогічного контролю можуть виконувати, як правило, тільки деякі з чотирьох перерахованих функцій (семінари - діагностичну, навчальну і виховну функції, екзамени – тільки діагностичну). У навчально-виховному процесі усі чотири розглядувані функції тісно пов'язані між собою. Тому для досягнення високої якості контролю, його багатофункціональності найбільш доцільним є використання методів педагогічного контролю, які б базувалися на застосуванні педагогічних вимірів та оцінювання.

Під педагогічним оцінюванням розуміється (не змішувати з оцінкою - чисельним аналогом оціночних суджень) судження про значимість (цінність) деякої величини, її приблизна характеристика. Оцінюванню підлягають будь-які ознаки: знання, суспільна активність, риси особистості тощо.

Основною метою оцінювання є формуючий вплив на поточний процес навчання з метою покращення за рахунок встановлення зворотнього зв'язку між слухачем та викладачем і одержання підсумкових результатів навчання.

Світова історія підготовки високоякісних фахівців свідчить про те, що найбільш коректним засобом виміру характеристик особистості суб'єкта навчання є тести досягнень - психодіагностичні методики вимірювання та оцінювання досягнутого рівня розвитку здібностей, умінь та знань.

Тести досягнень (на відміну від широко відомих тестів інтелекта) віддзеркалюють не стільки вплив накопиченого досвіду і загальних здібностей на поведінку та розв'язання тих чи інших задач, скільки вимірюють вплив спеціальних програм навчання, професійної та іншої підготовки на ефективність навчання тому чи іншому комплексу знань, формування різних спеціальних умінь. Таким чином, тести досягнень орієнтовані на оцінку досягнень суб'єкта учіння після завершення навчання. Крім того, особливістю останніх є їх спрямованість на вимірювання досягнень суб'єктів навчання у досліджуваній галузі безпосередньо у момент тестування, в той час як дослідження загальних здібностей передбачає у певній мірі і прогнозування наступної критеріальної діяльності та майбутнього розвитку.

Тести досягнень відносяться до найбільш багаточисельної, через кількість конкретних тестів та їх різноманітність, групи психодіагностичних методик. До них відноситься і найбільш коректний засіб педагогічних вимірювань - педагогічний тест, а також найбільш досконалий засіб комплексної оцінки

якості підготовки фахівця - тести професійної компетенції, які можуть використовуватися не тільки для атестації фахівців, а і для добору кадрів на заміщення посад тощо.

Під педагогічним тестом розуміється система взаємопов'язаних предметним змістом завдань специфічної форми, що дозволяють оцінювати структуру і вимірювати рівень знань та інші характеристики особистості.

Тільки підготовлений відповідним чином набір завдань дозволяє за допомогою певних статистичних методів надійно оцінити знання суб'єктів учіння. Основна причина цього пов'язана з тим, що контролюючі органи, зокрема викладачі, як правило, не здатні оперувати якісними ознаками суб'єктів учіння. У той же час оперування числами, які у певній мірі описують суб'єктів учіння не викликає особливої складності. Ось чому у педагогіці останнім часом виникла тенденція до використання кількісних методів педагогічного контролю.

Таким чином, можна стверджувати, що створення системи об'єктивної тестової оцінки знань та умінь, яку б можна було використовувати при всіх видах педагогічного контролю і яка б задовольняла його цілям та функціям, повинно базуватися на сучасних технологіях педагогічних вимірів, які вимагають від розробників не тільки високої кваліфікації у педагогіці і у предметній області, але і розуміння цілей підготовки фахівців певного профілю і глибоких знань з теорії тестування та її складових (рис. 1).

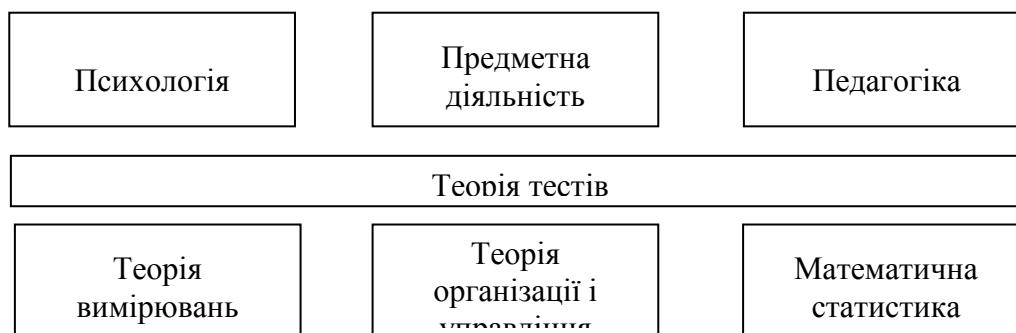

Рис.1 Структура об'єктивного метода педагогічних вимірювань.

Тільки за такого підходу можна сподіватися на створення системи тестового контролю якості освіти та професійної підготовки, що задовольняє основним принципам об'єктивного педагогічного контролю, що наведені на рис. 2.

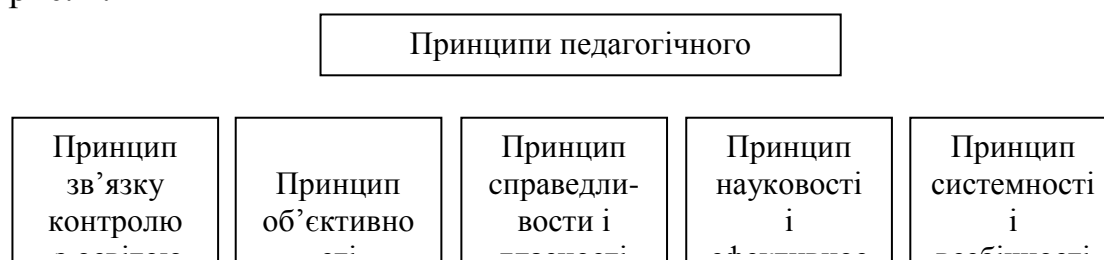

Рис.2 Основні принципи, що регламентують процес педагогічного контролю

у системі освіти та професійної підготовки.

Критерії оцінки якості методів вимірювання є необхідними, але недостатніми критеріями ефективності педагогічного контролю. Окрім них ефективність значною мірою залежить від організації контролю, забезпеченості ВНЗ технічними і методичними засобами. Ефективний контроль знань залежить також і від відповіді на найбільш важке питання - що таке знання предмета? Вирішення цього питання підводить викладача-розробника тестів до формування деякого образу, якому повинні задовольняти всі суб'єкти учіння, яких можна було б віднести до тих, хто знає цей предмет. Такий образ допомагає відбору відповідного матеріалу-змісту, який вже у вигляді тестових завдань необхідно представити у певній канонічній формі.

Як вже підкреслювалось вище, оцінка знань виконує ряд важливіших функцій у процесі навчання і стосується не тільки тих, хто навчається, але й викладачів і адміністрації.

Першим зовсім не байдуже, як оцінюються їх успіхи у навчанні. Позитивна чи негативна оцінка дає адекватне уявлення про здібності, знання та вміння індивіда. Від того, як оцінюють тих, хто навчається, в значній мірі залежить мотивація їх подальшої діяльності.

Оцінка знань дає можливість викладачам отримувати уявлення про якість та кількість опанованого тими, хто навчається, матеріалу навчальної програми. Оцінка впливає й на організацію подальшого навчального процесу, приводить до перегляду тематики лекцій, практичних занять, підготовки додаткового наочного матеріалу з недостатньо добре засвоєних тем тощо. Важливою функцією оцінки є перевірка нових методів навчання, які впроваджуються в практику навчального процесу на кафедрах. Для перевірки ефективності нових методів навчання треба мати точні методи вимірювання. Педагогічні тести, які нейтралізують особисті інтереси та вплив на досвід експериментатора, так або інакше зацікавленого в отриманні певних результатів, належать до таких методів вимірювання.

Оцінка знань дає можливість адміністрації рангувати тих, хто навчається, за рівнем академічних досягнень і приймати відповідальні рішення. Оцінка дає зворотню інформацію тим, хто навчається, і адміністрації про їх спільну діяльність в процесі навчання.

Оцінка знань за допомогою об'єктивного тесту в порівнянні з традиційним усним іспитом має ряд переваг:

- об'єктивність - правильна відповідь на кожне з питань тесту заздалегідь встановлюється комісією розроблювачів;
- перевірка великого обсягу знань одночасно в усіх екзаменованих за відносно невеликий період часу;
- машинна обробка результатів тестування і наявність шкали оцінок.

Але тестовий іспит має і деякі недоліки:

- складання тестових завдань потребує певної кваліфікації;
- вибірккові відповіді можуть мати елемент підказки;

- тестові питання дозволяють досить надійно перевірити знання, а рівень сформованості умінь, професійного мислення майбутнього фахівця за допомогою педагогічних тестів можливо перевірити тільки опосередковано.

Тому об'єктивний тестовий іспит є одним з методів, які використовуються в комплексній оцінці компетентності тих, хто навчається.

Тестові іспити підвищують якість оцінки знань тих, хто навчається, піднімають рівень навчальної і методичної роботи кафедр. Введення підсумкового тестування потребує певних змін у викладанні: тих, хто навчається, необхідно готувати до такого іспиту вже в процесі навчання, проводячи паралельно з підготовкою підсумкового тестового іспиту тестовий контроль за темами або розділами.

На традиційних усних іспитах викладач лише на основі відповіді на питання одного білета, який містить дуже незначну частину програми, мусить судити про рівень засвоєння студентом всієї навчальної програми. Суб'єктивізм і помилки в оцінці знань знижують мотивації навчальної діяльності тих, хто навчається, сприяють підвищенню емоційного стресу і виникненню емоційних бар'єрів у відносинах між тими, хто навчається, і викладачами. Все це врешті-решт приводить до зростання психосоматичних захворювань тих, хто навчається, в період екзаменаційних сесій. Дослідження психологів свідчать, що екзаменаційна оцінка на традиційному усному іспиті залежить не тільки від рівня дійсних знань студентів, але й від індивідуальної толерантності до тривоги, рівня техніки спілкування, уміння пристосовуватися до екзаменаційного стресу, а також від типових помилок тих, хто проводить іспит.

Дослідження психологів доводять, що екзаменаційний тест є не тільки більш об'єктивним методом оцінювання навчальних досягнень тих, хто навчається, але й менш суворим порівняно з усним іспитом. Встановлено, що в умовах тестування рівень екзаменаційної тривоги у тих, хто навчається, нижчий, ступінь уважності вищий, фізіологічні характеристики стану організму більш сприятливі. Великою перевагою тестового іспиту є уніфікація вимог, застосування єдиного критерію і норм оцінки, економія часу тих, хто складає іспит, і викладачів.

Тестові завдання є базою для формування критеріально-орієнтовних тестів досягнень, які належать до психодіагностичних методик, спрямованих на виміри досягнутого рівня розвитку здібностей, знань та умінь.

Основними формами тестових завдань та принципами їх побудови є

(див. рис.1):

Рис 1. Форми та принципи побудови тестових завдань

Форма подання текстових або графічних тестових завдань повинна задовольняти певним рекомендаціям діагностів:

1. Тестові завдання однакової форми мають супроводжуватись однією інструкцією з їх виконання. При зміні форми тестових завдань формується відповідна нова інструкція.

2. Текст інструкції повинен відрізнятися від основного тексту (іншим шрифтом або активним кольором тощо) та відокремлюватися від тестових завдань двокрапкою.

3. Тестові завдання нумеруються арабськими цифрами, нумерація тестових завдань різної форми наскрізна.

4. Запитальна частина тестового завдання формується, як правило, у стверджувальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення.

5. Запитальна частина тестового завдання виділяється великими літерами або активним кольором.

6. Елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію.

7. Запитальна частина тестових завдань та можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком.

8. Відповіді розташовуються під запитальною частиною симетрично.

9. Якщо відповідь передбачає певну процедуру обчислювання, то остання повинна бути простою, без необхідності застосування складових технічних засобів.

Тестові завдання закритої форми

Тестові завдання закритої форми розрізняються за принципом побудови відповіді.

Альтернативні тестові завдання передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу "так - ні"; "вірно - невірно" тощо. Як правило, їх використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорненій формі.

Тестові завдання з *множинним вибором* передбачають принаймні три можливі відповіді (але не більше п'яти). Завдання такого типу доцільно використовувати у тих випадках, коли необхідно перевірити уміння правильно відтворювати отримані знання.

У якому словосполученні слово колючий вжито в прямому значенні?

1. Колюче слово.
2. Колючий погляд.
3. Колюча шипшина.
4. Колюча правда.
5. Колючий сміх

У цьому типі тестових завдань у запропонованих декількох відповідях є правильною лише одна. При складанні таких завдань виникають труднощі у підборі правдоподібних варіантів відповідей, які повинні виглядати достатньо прийнятними як правильні.

У свою чергу завдання з множинним вибором діляться на види згідно з принципом підбору правильних та правдоподібних відповідей.

- Тестові завдання, у відповідях яких застосовано принцип кумуляції, доцільно використовувати для перевірки повноти знань та умінь.

Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, можливо правильною, найбільш вірною, найбільш повною, такою, що частіше зустрічається.

У зв'язку з цим у запитальній частині завдань рекомендується використовувати вирази типу "як правило", "звичайно", "найбільш часто", "головна причина", "найчастіше", "частіше над усе" тощо.

Для перевірки знань та умінь використовуються також тестові завдання, відповіді яких побудовані за принципом *циклічності*.

При складанні тестових завдань з **множинним вибором** можливе використання **сполучення** всіх зазначених вище принципів.

У першій та другій відповідях використовується принцип **класифікації**, у третій - **кумуляції**.

У побудові відповіді тестового завдання використано принцип подвійної альтернативи.

У наведеному вище прикладі подано зразок інструкції з виконання завдань з множинним вибором. Можливі й інші варіанти інструкцій, наприклад:

Після запитання (що є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією і т. інш.), що наведено нижче, подається п'ять (два, три, ...) відповідей (тверджень). Виберіть одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь.

Тестові завдання на відновлення відповідності частин являють собою модифікацію тестових завдань з множинним вибором і поділяються на чотири види:

- тестові завдання на відповідність;
- тестові завдання на порівняння і протиставлення;
- тестові завдання з множинними відповідями "вірно-невірно";
- тестові завдання на визначення причинної залежності.

Тестові завдання **на відповідність (на асоціативні зв'язки)** дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків та знання термінології, позначень, методик тощо.

Тестові завдання **на відповідність (на асоціативні зв'язки)** дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків та знання термінології, позначень, методик тощо.

З'ясуйте, якими лексичними одиницями є виділені слова в реченні.

Лице в Орисі було оригінальне: *зверху широке, внизу вузьке* (І. Нечуй-Левицький).

1. Омонімами
2. Спільнокореневими.
3. Синонімами.
4. Паронімами.
5. Антонімами.

Тестові завдання на порівняння і протиставлення

Тестові завдання на **порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку)** рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. При виконанні таких завдань той, хто тестується, аналізує запропонований матеріал, синтезує його та робить відповідні висновки. У разі аналізу запропонований до тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначаються їхні взаємовідносини: у разі

синтезу - окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в єдине ціле.

У якому словосполученні слово вага вжито в переносному значенні?

1. Вага цукру.
2. Вага слова.
3. Залізна вага.
4. Зважити на вазі.
5. Десяткова вага.

Тестові завдання з **множинними відповідями "вірно - невірно"** використовуються в ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними (на відміну від тестових завдань з однією найвірнішою відповіддю), не мають жодних відтінків переваги і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоноване запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонуються чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі твердження, фрагментів тексту, ілюстрацій тощо. Відповіді повинні бути тільки вірними або тільки невірними (на відміну від тестових завдань з однією найвірнішою відповіддю). У інструкції обов'язково наводиться правило вибору відповіді.

Тестові завдання на **визначення причинної залежності** використовуються при необхідності перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами.

Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником "тому, що", є повним і чітко сформульованим реченням. Тому, хто тестується, спочатку необхідно визначити, вірно чи невірно кожне з двох тверджень окремо, а лише потім, якщо обидва вірні, визначити, вірна чи невірна причинна залежність між ними.

Тестові завдання на **відтворення вірної послідовності (комбінації)** потребують переструктурування даних або елементів будь-якої комбінації. Використання таких завдань доцільне у разі тестування умінь та знань правильної послідовності дій (нормативної діяльності), алгоритмів діяльності, послідовностей, технологічних прийомів тощо. Можливе також їх використання при тестуванні знань загальноприйнятих формулювань визначень, правил, законів, фрагментів нормативних документів тощо.

У якому рядку визначення прийменника правильне?

1. Прийменник – незмінна службова частина мови, що виражає залежність іменника та займенника від інших слів.
2. Прийменник – незмінна повнозначна частина мови, що вживається для зв'язку однорідних членів речення.
3. Прийменник – незмінна службова частина мови, що вживається для зв'язку частин складного речення.
4. Прийменник – незмінна повнозначна частина мови, що виражає

залежність іменника, числівника від інших слів у реченні.

5. Прийменник – незмінна службова частина мови, що виражає залежність іменника, числівника, займенника від інших слів у словосполученні та реченні.

Такі тестові завдання використовують, як правило, у вигляді уявної моделі дій, уявного тренажера тощо. Той, хто тестується, повинен проставити порядкові номери компонентів дій, розташованих у вільному порядку. При необхідності, завдання можна супроводити певною назвою, а також визначити початок запропонованої послідовності слів.

Тестові запитання відкритого типу

Тестові завдання відкритого типу, що передбачають вільні відповіді тих, хто тестується, є завданнями без запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. Той, хто тестується, виконує завдання за власним баченням. За змістом тестове завдання відкритого типу являє собою твердження з невідомою змінною.

Складання тестових завдань відкритого типу рекомендується розпочинати з постановки запитання:

Дати відповіді на питання:

1. Що ти любиш робити у вільний час?

У вільний час...

2. Де ти любиш бувати?

Я люблю бувати...

3. З ким ти любиш гуляти?

Я люблю гуляти...

Далі формується повна і правильна відповідь таким чином, щоб ключове слово було на початку відповіді, а навчальний елемент, знання якого має бути перевірене, - у кінці;

З вірної відповіді вилучається відповідний навчальний елемент, і тестове завдання готове.

Ситуаційний тест не є новою формою тестового завдання. Це цілеспрямований набір тестових завдань, призначених для вирішення проблемних ситуацій, що притаманні майбутній соціальній і виробничій діяльності випускників вищих навчальних закладів.

Кількість та форми тестових завдань у такому тесті можуть бути досить різноманітними, але можливе використання тестових завдань однієї форми. Порядок розміщення тестових завдань у ситуаційному тесті визначається діями, які той, хто тестується, повинен здійснювати для вирішення проблемної ситуації.

Ситуаційний тест доцільно використовувати при діагностиці ступеню засвоєння складної діяльності, адекватної діяльності щодо розв'язання типових задач діяльності. У цьому випадку ситуаційний тест є аналогом комплексного кваліфікаційного завдання (ККЗ).

1.2. Тести з української мови як іноземної, специфіка їх складання та використання для студентів іноземців.

Лінгвістичні тести (тести з української мови) мають свою специфіку. Вона полягає в тому, що запропонований матеріал подається не у вигляді теоретичного матеріалу, а у вигляді вправ підсумкового, узагальнюючого характеру, що носять практичний характер. Тести складаються зі списку слів на задане правило або на систему правил, речень, у такому разі тест має узагальнюючий характер. Тести включають 3-5 завдань, які оцінюються 2 балами, тобто загальна кількість балів коливається від 6 до 10, а на державному іспиті тест оцінюється 30-50 балами, так як відповідь студента, яка складається із 3 питань, оцінюється за 100-бальною шкалою. Автори вважали за доцільне не ускладнювати лінгвістичний тест для студентів іноземців, тому обмежилися трьома завданнями. В основному використовуються тести закритого типу із варіантами відповідей, тести відкритого типу являють собою синтаксичні моделі речень розмовного та наукового стилів.

Складені тести були розподілені за розділами навчальної програми, де головна увага приділяється орфографії та морфології. Синтаксичні тести використовуються впродовж вивчення всієї програми протягом 4 курсів, бо програма для іноземців побудована за ситуативно-тематичним принципом і не носить лінійного характеру. Синтаксичні моделі речень використовуються на кожному занятті, а особливо під час вивчення наукового стилю мовлення, що є необхідною складовою сприйняття основного лекційного матеріалу. У посібнику подаються зразки тестів.

1. Система тестів з української мови як іноземної для 1-4 курсів.

Як уже зазначалося вище, тести з української мови як іноземної розподіляються за розділами навчальної програми. Першу групу тестів складають тести з розділу «Лексика». Їхня мета – перевірити засвоєння основних лексичних понять та груп – значення слова, пряме та переносне значення, синоніми, антоніми, омоніми.

Тести з лексики

Лексичне значення слова Групи слів за значенням

Варіант 1

1. *Виберіть речення, у якому неправильно вжито слово неділя.*
 1. У неділю дідусь з онуком пішли гуляти у зимовий парк (З підручника).
 2. Була неділя, тихий час дозвілля (М. Рильський).
 3. Вербна неділя – назва християнського свята (За словником).
 4. Одна неділя має сім днів (З розмови).
 5. Від неділі до неділі – все в одному ділі (Народна творчість).
2. *У якому рядку всі виділені слова у словосполученнях вжито в переносному значенні?*
 1. Золота нива, гіркий полин, солодка цукерка.
 2. Білий сніг, високий будинок, тихий крик.
 3. Читати книгу, гартувати сталь, іти з товаришем.
 4. Холодний погляд, тверда рука, гірка правда.
 5. Летіти літаком, українська мова, світло знань.
3. *У якому рядку правильно підібрано антоніми до слова велетень?*
 1. Гігант, силач.
 2. Високий, міцний.
 3. Великий, значний.
 4. Вернигора, титан.
 5. Ліліпут, карлик.

Варіант № 2

1. *У якому рядку всі виділені слова у словосполученнях вжито у прямому значенні?*
 1. Блискуче майбутнє, малинове варення, малинові вуста.
 2. Кам'яний берег, солодкий спів, золоті слова.
 3. Голова дівчини, теплий одяг, корінь берези.
 4. Соковитий голос, тепле проміння, чиста совість.
 5. Гірка правда, колючий сніг, відкритий характер.
- 2.. *З'ясуйте, якими лексичними одиницями є виділені слова в реченні.*

Усякі люди трапляються на містку: і щирі, і скупі, і веселі, і сумні, і мовчазні, і говірки (М. Стельмах).

 1. Омонімами.
 2. Синонімами.
 3. Паронімами.
 4. Антонімами.
 5. Спільнокореневими.
3. *У якому реченні слова вжито в переносному значенні?*

1. Великі нічні метелики влітали у відчинені вікна (О. Донченко).
2. Мудрим ніхто не вродився (Народна творчість).
3. Сміються у траві суниць жарини (В. Малишко).
4. Невеличка Катруся, бавлячись з індичатами, сама себе забавляла (Панас Мирний).
5. Без витоків нема ріки, як без коріння – крони (П. Осадчук).

Варіант № 3

1. *Яке зі слів має лексичне значення «той, що давно минув; колишній»?*
 1. Бувший.
 2. Давній.
 3. Теперішній.
 4. Майбутній.
 5. Сьогоднішній.
2. *Вкажіть прислів'я, до складу якого входять антоніми.*
 1. Від користі серце кам'яніє.
 2. Мудрий не дасть за ніс водити.
 3. Язик до Києва доведе.
 4. Золото і в огні блищить.
 5. Ученому – світ, а невченому – тьма.
3. *До складу яких словосполучень входять омоніми?*
 1. Рій бджіл – рій думок, черствий хліб – черстве серце.
 2. Мітити крейдою – мітити у серце, міх борошна – ковальський міх.
 3. Дивитися крізь пальці – висмоктати з пальця, без задніх ніг – валитися з ніг.
 4. Відкрити книгу – закрити книгу, плакати від щастя – сміятися від щастя.
 5. Щирі люди – сердечні люди, дрімучий ліс – глухий ліс.

Варіант 4

1. *Яке зі слів має лексичне значення «орган слуху»?*
 1. .Око.
 2. Чоло.
 3. Вухо.
 4. Ніс.
 5. Рука.
2. *Виберіть рядок, у якому слова є синонімами до слова говорити.*
 1. Казка, говірка, говоруха, казковий, казан.
 2. Говір, казочка, розмова, мова, мовний.
 3. Казна-хто, казкар, балабонити, балада, балакливий.
 4. Балачка, мовлення, подейкувати, підказувати, оповідати.
 5. Казати, мовити, балакати, розмовляти, вести річ.
3. *Вкажіть, у якому рядку прислів'я містить антоніми.*
 1. Покірну голову шабля не січе.

2. Молодому книга – крила, старому – кийок.
3. Де руки і охота, там спора робота.
4. Не всяке слово посьовиця.
5. На чужий труд ласий не будь.

Варіант 5

1. У якому рядку подано лексичне значення слова книжка?
 1. Прилад для писання.
 2. Сумка, в якій носять книжки, зошити.
 3. Певна кількість друкованих або рукописних аркушів.
 4. Футляр для зберігання ручок, олівців.
 5. Шкільний учнівський стіл з похилою верхньою дошкою.
2. Виберіть словосполучення, у якому слово гострий вжито в прямому значенні.
 1. Гостре слово.
 2. Гостре питання.
 3. Гострий язик.
 4. Гостра бритва.
 5. Гострий погляд.
3. З'ясуйте, яке лексичне значення має слово крило у реченні.
Піднялися крила сонних вітряків, і черешню білу вітер розбудив... (М. Рильський)
 1. Літальний орган птахів, комах.
 2. Бляшаний дашок над колесом автомашини для захисту від пилю, болота.
 3. Бокова частина будівлі, споруди.
 4. Плоска поверхня літака.
 5. Лопоть вітряка.

Тести з фонетики

Фонетичні тести мають на меті перевірити елементарні знання з фонетики - голосні та приголосні звуки, звукове значення букв, чергування голосних та приголосних, алфавіт тощо.

Варіант 1

1. У якому рядку в усіх словах слід писати літеру *г*?
 - 1....аньбити, ...аразд, ...оробець, ...уманіст, ...урток.
 - 2....рати, ...арний, ...аз, ...уртожиток, ...ущавина.
 - 3....валт, ...рунт, ...аздиня, ...анок, ...ава.
 - 4....удзик, ...арбуз, ...уркіт, ...уцувський, ...риб.
 - 5....асло, ...елготати, ...олосувати, ...уска, ...рунтопровід.
2. Вкажіть, у якому рядку літери *я, ю, є, ї* позначають два звуки.
 1. Місячний, лисиця, клятва, злякати, гілля.

2. Життя, пляма, повітря, страусеня, суддя.
 3. Яблуко, приїжджати, з'їсти, пір'їна, явір.
 4. Глянути, свято, стяг, стаття, козеня.
 5. Замовлення, ключ, ряд, подряпати, різниця.
3. У якому рядку допущено помилку при розташуванні слів у алфавітному порядку?
1. Покровителька, порожній, правда, праска, працювати.
 2. Портфель, правдоподібний, прибудова, примаїструвати, принесений.
 3. Посуд, правосуддя, праслов'янський, приневолений, приносити.
 4. Православний, прималювати, принада, принцеса, полотно.
 5. Практика, прати, примітка, принцип, приписка.

Варіант 2

1. У якому рядку в усіх словах літери я, ю, є позначають один звук?
 1. Значення, помилитися, співає, помічниця, знання.
 2. По-моєму, муляти, пом'якшувати, м'ята, купатися.
 3. Пляма, копієчка, малювати, краєзнавчий, наживляти.
 4. Ляльковий, осідання, переїхати, сперечатися, малюнок.
 5. Нянька, обвітрювати, пообіцяти, муляр, м'ясо.
2. З'ясуйте, у якому рядку допущено помилку при розташуванні слів у алфавітному порядку.
 1. Долина, доля, драже, дріботіти, дяк.
 2. Заговорити, загубити, зажура, заколотник, залоза.
 3. Обміняти, оборона, овація, огортати, ознака.
 4. Реквізит, режисер, ремінь, рефлекс, рецепт.
 5. Анкета, анонс, апетит, апокриф, апостроф.
3. Вкажіть, у якому рядку в усіх словах можливе чергування приголосних звуків при словозміні чи словотворенні.
 1. Кріпити, крастися, плести, дерти, нести.
 2. Могти, стерегти, пустити, кидати, вимірювати.
 3. Дробити, бігти, знаходити, виростити, молотити.
 4. Посадити, бити, полоти, брати, везти.
 5. Святити, молоти, красти, шити, терти.

Варіант 3

1. Вкажіть, у якому рядку в усіх словах дж і дз позначають один звук.
 1. Підземний, віджити, відзоріти, дзвонар, джунглі.
 2. Підзолистий, піджарити, дзвеніти, дзбан, дзенькіт.
 3. Дзюркіт, джміль, джерело, дзьоб, дзеркало.
 4. Підживлення, джаз, кукурудза, відзвучати, джем.
 5. Підзорний, підзахисний, джоуль, джазовий, підзвітний.
2. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах літери я, ю, є позначають два звуки.
 1. Боягуз, злюка, боєць, алюміній, хрящ.

2. Кольє, коляда, розіб'ю, зоря, п'яльця.
 3. Пояс, вояж, сум'яття, велюр, куля.
 4. Лящ, бюро, хом'як, єпископ, ключ.
 5. Заєць, в'юн, віяло, п'єса, кар'єра.
3. У якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні?
1. Гатити, водопій, сон, мох, шелест.
 2. Особа, пшоно, череда, вовк, студент.
 3. Голова, слово, осінь, Канів, день.
 4. Стояти, сім, джерело, тінь, берег.
 5. Вітер, женити, сторона, колгосп, рот.

Варіант 4

1. У якому рядку в усіх словах можливе чергування приголосних?
1. Допомога, морж, колодязь, друг, баржа.
 2. Круча, дача, праця, морока, перець.
 3. Спорити, миша, дух, кожух, вісь.
 4. Вазу, перечу, кажу, бачу, дружу.
 5. Брести, просити, водити, садити, ростити.
2. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах літери я, ю, є позначають два звуки.
1. Ярмо, об'єкт, спересердя, поєдинок, оформлення.
 2. Юрист, яблуко, єдиний, п'яти, лілея.
 3. Набиватися, малюнок, рядок, об'єктив, царювати.
 4. Щастя, об'єднати, забуття, каяття, родючий.
 5. Єдність, забавляти, ювелір, пояс, яскравий.
3. Визначте, у якому рядку всі слова розташовано в алфавітному порядку.
1. Борона, відживати, вабити, подружжя, контракт.
 2. Дивак, дим, ласий, палати, канцелярія.
 3. Рости, симпатія, знахар, витівки, ручка.
 4. Відгук, шофер, автомобіль, скромний, писати.
 5. Вибори, відмикати, відміна, вносити, вороний.

Варіант 5

1. Визначте, у якому рядку літери я, ю, є позначають два звуки.
1. Земля, читання, лякати, юрта, м'ята.
 2. Любов, малювання, пам'ять, яблуко, малюнок.
 3. Солов'ї, сузір'я, ярмарок, м'ясо, Європа.
 4. Знання, рядно, тяжко, в'юн, клятва.
 5. Рілля, яр, м'який, століття, яхта.
2. У якому рядку допущено помилку при розташуванні слів за алфавітом?
1. Пава, паляниця, пам'ять, пан, планета.
 2. Павук, пакунок, перегортати, пестоші, подарунок.
 3. Парость, перелаз, питання, плем'я, повість.

4. Парк, пелюстка, перевал, підліток, пісня.
 5. Переїзд, пильно, південний, племін, плита.
3. *Вкажіть, у якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні.*
1. Піч, чекати, вільний, порох, джерело.
 2. Брати, вікно, сон, смерть, ложечка.
 3. Брехати, земля, гора, берег, лев.
 4. Затирати, осінь, камінь, город, шовк.
 5. Ворота, вісь, слово, болото, Харків.

Тести з орфографії

Одна з найбільших груп – це орфографічні тести, мета яких перевірити орфографічні навички студентів-іноземців, сформулювати їхню грамотність. Тести складені у відповідності з програмою та розподіляються за темами.

Вживання апострофа

1. *Вкажіть, у якому рядку допущено орфографічну помилку:*

- а) Мар'яна, дев'ять, з'явитися, Стеф'юк, Лук'янівка;
- б) з'єднаний, рум'яний, дзвякнути, свято, цвях;
- в) без'ядерний, надвечір'я, п'явка, міжбрів'я, кров'ю;
- г) зоряний, солов'їний, буря, бур'ян, буряк;
- д) вітряк, духмяний, різдв'яний, торф'яний, морквяний.

2. *Виберіть рядок, у якому всі слова слід писати з апострофом:*

- а) з...юрмитися, миш...як, верхів...я, п...єдестал, п...юре;
- б) Б...єлгород, Захар...їн, Монтеск...є, Руж...є, В...язьма;
- в) мавп...ячий, тьм...яний, з...ясувати, роз...яснити, пів...яблука;
- г) голуб...я, подвір...я, бур...ян, довір...я, дит...ясла;
- д) духм...яний, прислів...я, полум...я, зв...язковий, Р...ябко;

3. *У якому рядку всі слова слід писати з апострофом?*

- а) поголів...я, безриб...я, горохв...яний, В...зьма, п...ють;
- б) торф...яний, без...зиковий, пів...яблука, дит...ясла, пір...я;
- в) об...ява, об...їзд, мор...к, черв...як, бур...як;
- г) об...єкт, ін...єкція, св...тковий, Св...тослав, роз...яснити;
- д) дзв...кнути, р...яст, арф...яр, сузір...я, подвір...я.

Вживання м'якого знака

1. *Вкажіть, у якому рядку всі слова пишуться з ь:*

- а) донец...кий, чернівець...кий, Гриць...ко, різ...ко, сон...ця;
- б) багат...ма, кін...чик, міл...йон, ремін..., літ...ні;
- в) кіл...це, їдал...ня, учител...ство, німець...кий, боч...ці;
- г) ручен...ка, джерел...це, Ковал...чук, вуз...ко, лял...ці;
- д) т...мяний, радіст..., корис...тю, брен...кати, сім...десять.

2. *У якому рядку всі слова пишуться з ь?*

- а) брен...кіт, дон...ка, нян...ка, кобзар..., с...огодні;
- б) т...мяний, різ...бяр, радіст..., с...міх, корис...тю;
- в) снит...ся, косит...ся, лял...ці, виховател...ці, дівчинон...ці;
- г) київс...кий, с...вято, тіл...ки, здаєт...ся, Натал...чин;
- д) ган...ба, пісен..., кін..., близ...ко, лікар....

3. *У якому рядку допущено орфографічну помилку:*

- а) район, гайок, майонез, медальйон, бульйон;
- б) бадьорий, вольовий, гільйотина, гайочок, войовничий;
- в) льонарство, чотирьох, мільон, льодяник, вйокати;
- г) серйозний, павільйон, мальовничий, Селезньов, майор;
- д) синього, нижнього, войовничий, йодистий, майоріння.

Спрощення груп приголосних

1. *У якому рядку допущено орфографічну помилку?*

- а) інтелігентний, форпостний, контрастний, чесний, нещасний;
- б) обласний, рідкісний, свиснути, швидкісний, безвиїзно;
- в) пестливий, хваснути, кістлявий, зап'ястний, писнути;
- г) рискнути, вискнути, випускний, туристський, проїзний;
- д) шістнадцять, хвастливий, крикнути, шістдесят, обласний.

2. *Визначте, у якому рядку в усіх словах відбулося спрощення приголосних:*

- а) форпостний, корисний, щасливий, улесливий, звісно;
- б) доблесний, усний, баластний, хвастливий, хворостняк;
- в) шістсот, провісник, вискнути, свиснути, гуснути;
- г) безвиїзний, власний, злісний, кістлявий, тижневий;
- д) ненависний, якісний, цілісний, месник, очисний.

3. *Визначте, у якому рядку в усіх словах відбулося спрощення приголосних.*

- а) тріснути, тижневик, контрастний, пестливий, улесливий;

- б) рідкісний, ненависний, комендантський, якісний, захисний;
- в) форпостний, пісний, кількісний, баластний, обласний;
- г) шістсот, кістлявий, гігантський, студентський, чесний;
- д) улесливий, цілісний, серце, шелеснути, власний.

Подвоєння та подовження приголосних

1. Вкажіть, у якому рядку в усіх словах відбувається подвоєння приголосних звуків:

- а) Ел...ада, Інес...а, ман...а, інтермец...о, примадон...а;
- б) Апол...он, гол...андський, брут...о, гун...и;
- в) бел...етристика, комун...а, віл...а, тон...а, ім...іграція;
- г) бул...а, сюр...реалізм, мадон...а, нет...о, Гол...андія;
- д) беладон...а, ван...а, Буд...а, барок...о, ір...еальний.

2. Виберіть рядок, у якому в усіх словах приголосні звуки подвоюються:

- а) Буд...а, бравіс...імо, фін..., ан...али, бул...а;
- б) інтермецо...о, барок...о, Ізабел...а, пен...і, Брюс...ель;
- в) клас..., ідил...ія, Апол...он, віл...а, андор...ський;
- г) лібрет...о, ват..., брут...о, мот...о, бон...а;
- д) Марок...о, ір...аціональний, Рус...о, Ват..., ман...а.

3. Виберіть рядок, у якому в усіх словах подвоюється буква н:

- а) бездоган...ий, лавин...ий, смажен...ий, левин...ий, освітлен...ий;
- б) антен...ий, годин...ик, огнен...ий, страшен...ий, священ...к;
- в) олов'ян...ий, орлин...ий, зчеплен...ий, латун...ий, височен...ий;
- г) електрон...ий, ешелон...ий, лимон...ий, колон...ий, однозмін...ий;
- д) поколін...я, жадан...ий, написан...ий, адресован...ий, навчальн...ий.

Написання слів разом, окремо, через дефіс

1. Вкажіть, у якому рядку всі слова пишуться разом.

- а) науково/технічний, вісімнадцяти/градусний, атомно/молекулярний, лісо/степовий;
- б) буряко/збиральний, суспільно/шкідливий, вогняно/червоний, віще/адміральський;
- в) військово/повітряний, арматурно/зварювальний, лісо/захисний, культурно/освітній;
- г) індо/європейський, світло/захисний, яскраво/червоний, різко/виявлений;
- д) темно/шкірий, жовто/гарячий, єдино/кровний, вище/зазначений.

2. Виберіть рядок, у якому всі слова пишуться через дефіс:

- а) культурно/освітній, лісо/захисний, обернено/пропорціональний;
- б) світло/захисний, різко/виявлений, темно/шоколадний;
- в) торгово/кооперативний, суспільно/політичний, колісно/гусеничний;
- г) ткацько/обробний, рожево/золотий, всесвітньо/відомий;
- д) політично/зрілий, загально/демократичний, золотаво/зелений.

3. Вкажіть рядок, у якому всі слова пишуться разом:

- а) все/одно, віч/на/віч, в/ряди/годи, час/від/часу, с/під/тишка;
- б) на/віки/віків, сто/крат, ось/ось, в/різно/біч, давним/давно;
- в) з/роду/віку, на/віки/вічні, живо/силом, волею/не/волею, всього/на/всього;
- г) яко/мога, поза/вчора, в/одно/час, о/пів/ночі, по/всяк/денно;
- д) тим/часом, пліч/о/пліч, кінець/кінцем, врешті/решт, сама/самотою.

Тести з морфології

Тести з розділу «Морфологія» становлять найбільшу групу. Вони включають у себе майже всі частини мови, за виключенням займенника, бо іноземці вивчають тільки окремі групи займенників – особові, присвійні, та дієприкметника і дієприслівника, які важко сприймаються студентами-іноземцями. За допомогою граматичних тестів перевіряються знання визначення частини мови, основних лексико-граматичних груп, правопис тощо.

Іменник

Варіант 1

1. Вкажіть, у якому рядку всі слова є іменниками.

- 1. Рух, бігати, читати, завдання, радість.
- 2. Звертання, синява, сміливість, радість, читання.
- 3. Дія, молодий, природа, життя, рухатися.
- 4. Змагання, дорога, дорогий, відділ, відділяти.
- 5. Залізо, віск, проміння, променіти, восковий.

2. У якому рядку подано іменники тільки жіночого роду?

- 1. Соло, рагу, шасі, депо, таксі.
- 2. Канікули, Суми, Чернівці, стіл, друг.
- 3. Степ, кір, Сибір, біль, шимпанзе.
- 4. Місіс, мадам, леді, путь, Беатріче.
- 5. Куниця, сорока, гусінь, білуга, поні.

3. У якому рядку всі іменники в родовому відмінку мають закінчення -у (-ю)?

1. Квартал, квартет, квиток, цвіт, кедрівник.
2. Келех, квас, подарунок, план, плановик.
3. Кіловат, депутат, лан, бульйон, матч.
4. Зміст, оксамит, банк, жанр, футбол.
5. Заклик, ситець, сад, садок, роман.

Варіант 2

1. Визначте, у якому рядку всі іменники належать до назв неістот.

1. Вишня, нагорода, сім'я, син, вимога.
2. Шахта, береза, бджола, лелека, долоня.
3. Мрія, казка, думка, сторона, пісня.
4. Легінь, царівна, дорога, весна, папуга.
5. Робітник, робота, заробітчани, праця, працівник.

2. У якому рядку всі іменники тільки жіночого роду?

1. Україна, Київ, Англія, донька, кора.
2. Держава, вітруга, Настуся, Дніпро, Біла Церква.
3. Доповідь, староста, життя, батьківщина, сім'я.
4. Дівчисько, глазур, капризуля, дідуля, горличка.
5. Наталка, матуся, Сахара, дівчина, путь.

3. Вкажіть, у якому рядку не всі іменники мають форми і однини, і множини.

1. Гори, річки, ходіння, Харків, озера.
2. Дитина, гілка, комаха, будинок, слово.
3. Книга, читач, пісня, вірш, викладач.
4. Край, район, серце, козак, гребля.
5. Садочок, черешня, дерево, поле, море.

Варіант 3

1. У якому рядку всі іменники належать до назв істот?

1. Гурт, олівець, сум, подія, вихід.
2. Народ, сестра, комбайнер, ткач, любов.
3. Вітер, радість, шахіст, дощ, малюк.
4. Син, робітник, ворона, Сашко, джміль.
5. Зошит, учень, день, юнак, рак.

2. Вкажіть, у якому рядку всі іменники мають чоловічий рід.

1. Суддя, надія, воля, Ілля, гілля.
2. Лоша, теля, зілля, дівча, пуща.

3. Дріб, край, кінь, біль, Сибір.
4. Честь, піч, ніч, шлях, доповідь.
5. Книга, душа, дорога, староста, голова.

2.. З'ясуйте, у якому рядку всі іменники в родовому відмінку мають закінчення -і.

1. Погибель, погляд, шампунь, світ, жаль.
2. Подорож, Січ, путь, розкіш, каламуть.
3. Успіх, дуб, сміх, біль, рись.
4. Зелень, міць, зав'язь, міцність, жах.
5. Кров, річ, міль, одіж, продаж.

Варіант 4

1. У якому рядку всі іменники є абстрактними назвами?

1. Відвідини, процес, комунізм, втіха, доброта.
2. Радість, боротьба, перегони, переліт, пілот.
3. Свобода, інформація, вдячність, мара, місто.
4. Сум, запрошення, піклування, опіка, опікун.
5. Входи́ни, гумані́зм, жа́ль, жа́лоба, жа́ба.

2. Виберіть рядок, у якому дібрано іменники лише чоловічого роду.

1. Лист, край, Ілля, рояль, піч.
2. Честь, вість, путь, доповідь, ніч.
3. Пень, Микола, дядько, дріб, запит.
4. Книга, вогнище, капітан, голова, рахівник.
5. Ліс, міст, вікно, суддя, староста.

3. Вкажіть, у якому рядку всі іменники в називному відмінку множини мають закінчення -и.

1. Директор, інженер, тато, берег, город.
2. Грунти, рукав, хліб, пояс, місто.
3. Завод, клас, ліс, інспектор, вухо.
4. Редактор, лікар, комп'ютер, секретар, море.
5. Ріг, бригадир, швець, палац, запитання.

Варіант 5

1. Визначте, у якому рядку всі іменники мають середній рід.

1. Життя, ледащо, поле, дівча, стаття.
2. Рілля, президія, сирота, читання, видавництво.
3. Коріння, змагання, відкриття, суддя, сузір'я.
4. Листя, селище, око, завдання, гілля.

5.Багаття, поле, вогнище, віче, вогонь.

2.У якому рядку всі іменники в родовому відмінку мають закінчення -у (-ю)?

1.Щебет, друкар, спомин, свинець, букет.

2.Бузок, діагноз, товар, край, авіатор.

3.Абзац, лан, оркестр, гнів, Париж.

4.Сибір, сантиметр, натовп, Лондон, рід.

5.Інвентар, інтерес, баскетбол, кисень, університет.

3.У якому рядку всі іменники мають форму тільки множини?

1.Лінощі, веселощі, мудрощі, заздрощі, жнива.

2.Думки, сестри, сім'ї, розмови, двері.

3.Альпи, вулиці, байки, бурі, гори.

4.Вишні, лелеки, долоні, пісні, Суми.

5.Чернівці, міста, долини, джерела, ріки.

Прикметник Варіант 1

1.Продовжте речення: «Прикметник — це частина мови, яка вказує на...»

1...дію або стан і відповідає на питання *що робить предмет? що з ним робиться?*

2...назву предмета і відповідає на питання *хто? що?*

3...ознаку предмета або його належність і відповідає на питання *який?яка? яке? чий? чия? чиє? чий?*

4...число, кількість предметів, їх порядок при лічбі і відповідає на питання *скільки? який? котрий?*

5...предмети, ознаки, кількість, але не називає їх.

2.У якому рядку допущено помилку при творенні вищого ступеня порівняння прикметників?

1. Більш влучний, вужчий, менш приємний, тепліший, менш вдалий.

2. Менш старанний, переконливіший, нижчий, важчий, більш здібний.

3. Більш відомий, веселіший, здоровіший, більш переконливий, дотепніший.

4. Гірший, кривіший, менш вживаний, більш кістлявий, більш сумлінний.

5. Більш ефективний, більш вимогливіший, дорожчий, мудріший, менш впертий.

3.У якому рядку допущено помилку в написанні присвійних прикметників?

1.Маріїн, доччин, доньчин, Софіїн, Валин.

2.Танин, Тетянин, Олин, Ольжин, тітчин.

3.Ірин, Парасчин, нянин, Галин, няньчин.

4. Онисьчин, Мелацин, Миколин, свашин, Колин.
5. Юльчин, Толин, Гальчин, Юлін, Лесин.

Варіант 2

1. *Вкажіть, у якому реченні всі виділені слова є прикметниками.*

1. У нас гори **золоті**, Трави **шовкові**, Столи **тисові**, Стіни **золоті** (Українська народна пісня).

2. Якраз жнива. **Густий жовтавий** килим стрижуть комбайни... Скільки злаків, трав, де ще недавно **по горбах** і схилах лиш вітер у степу козакував (В. Коломієць).

3. **Тихе батьківське** поле за поліським селом розляглося. **Все** чекає **когось**, не діждеться **когось** (М. Сингаївський).

4. Україно моя! **Чисті** хвилі ланів,

Променисті міста, **голубінь** легкокрила! (М. Рильський)

5. Чи я в лузі не калина була,
Чи я в лузі не **червона** була?

Взяли ж **мене** поламали

І в пучечки пов'язали (Українська народна пісня).

2. *У якому рядку всі прикметники вжито у формі ступенів порівняння?*

1. Менший, найвищий, щонайважчий, кращий від усіх, м'якенький.

2. Новенький, білуватий, мовчазніший, більш детальний, щонайсолодший

3. Ліпший, якнайглибший, найменш вдалий, більш прогресивний
яскравіший від усіх.

4. Більш модний, жирнючий, предовгий, найменш впевнений,
відважніший.

5. Багатший, задовгий, дуже повільний, помітніший, кисліший за усе.

3. *У якому рядку допущено помилку в правописі прикметників?*

1. Петрів, Шевченків, шевченківський, Іванів, Ігорева

2. Зоїна, Василів, Василинин, Василева, Марксові'

3. Скрипалів, товаришева, Андріїв, Світланин, майстрів

4. Пушкінові, пушкінські, Улин, Андрієва, Асин.

5. Дмитрів, ленінський, Ігорев, Валентинів, Валин.

Варіант 3

1. *У якому рядку всі слова є прикметниками?*

1. М'який, новий, середній, порожній, пом'якшити.

2. Високий, куций, бузковий, вологий, гаряче.

3. Брудний, зразковий, солоденький, двадцятип'ятирічний, всякий.

4. Вчорашній, позаторішній, буденний, лимонний, незчислений.

5. Дерев'яний, страшенний, сердешний, пшеничний, нездоланий.

2. У якому рядку всі прикметники належать до м'якої групи?

1. Білі сніги, високі будинки, ясні дні, сині тумани, солодкі сні.
2. Лікувальні заклади, домашні страви, орлині крила, рідні ниви, дальні дороги.
3. Сині гори, колишні сусіди, придорожні будяки, порожні бочки, справжні друзі.
4. Освітні заклади, давні друзі, незабутні спогади, теплі дні, славні діла.
5. Зелені ліси, відважні воїни, цікаві передачі, бадьорі співи, короткі дні.

3. Вкажіть, у якому рядку допущено помилку в правописі відмінкових закінчень прикметників.

1. На кістлявім, на круглолицім, на заднім, на безкраім, на братовім.
2. Кістлявому, круглолицьому, задньому, безкрайому, братовому.
3. Кістлявого, круглолицього, заднього, безкрайого, братового.
4. Кістлявим, круглолицим, заднім, безкраім, братовим.
5. На кістлявому, на круглолицьому, на задньому, на безкрайому, на братовому.

Варіант 4

1. Вкажіть, у якому рядку в усіх прикметниках при утворенні вищого ступеня порівняння відбуваються зміни приголосних.

1. Легкий, боязкий, слизький, ковзкий, різний.
2. Довгий, сторожовий, в'язкий, кавказький, тугий.
3. Дорогий, близький, низький, дужий, вузький.
4. Вологий, важкий, грузький, вагомий, старезний.
5. Свіжий, довжелезний, порожній, важкий, дорожній.

2. У якому рядку всі прикметники в орудному відмінку перед закінченням -ою мають ь?

1. Білява, срібляста, язиката, талановита, солодка.
2. Синя, давня, осіння, пізня, древня.
3. Лінива, щаслива, холодна, дивна, рухлива.
4. Говірка, стійка, стигла, привітна, прихильна.
5. Гаряча, роботяща, сільська, гречана, польова.

3. З'ясуйте, у якому рядку всі прикметники вжито у прямому значенні.

1. Лебединий пух, лебедина вірність, лебедина пісня, лебедина хода, лебедине крило.
2. Весняний ранок, весняна роса, весняний настрій, весняний вітер, весняне сонце.
3. Молочна каша, молочна імла, молочні ріки, молочний коктейль, мілка річка.
4. Скляний посуд, скляні очі, скляний погляд, скляне повітря, скляні прикраси.
5. Дерев'яна парта, дерев'яний стіл, дерев'яна підлога, дерев'яні поручні, дерев'яне ліжко.

Варіант 5

1. У якому рядку розміщено тільки ті прикметники, ступені порівняння яких творяться від інших основ?

1. Прозорий, страшний, скромний, рішучий, вдалий.
2. Свіжий, молодий, дешевий, блідий, дерев'яний.
3. Великий, малий, поганий, гарний, добрий.
4. Щирий, високий, гіркий, сміливий, радісний.
5. Страшний, розумний, хитрий, кривий, холодний.

2. Визначте, у якому рядку всі прикметники вжито у формі найвищого ступеня порівняння.

1. Привабливіший від усіх, якнайкоротший, найбільш зарозумілий, найменш бурхливий, предобрий.
2. Найнижчий, товщий від усіх, найбільш дієвий, якнайменший, щонайдужчий.
3. Щонайдорожчий, вужчий від усіх, найбільш привабливий, якнайгірший, незчисленний.
4. Щонайбагородніший, найбільш корисний, світліший за всіх, більш категоричний, найвужчий.
5. Більш відомий, кращий за всіх, теплий-теплий, синющий, здоровенний.

3. У якому рядку всі прикметники позначають зовнішню ознаку людини?

1. Привабливий, миловидний, гарний, вродливий, сварливий.
2. Худий, повний, стрункий, кульгавий, добрий.
3. Безвусий, носатий, довговій, блідолиций, білозубий.
4. Світловолосий, беззубий, короткошиї, окатий, злий.
5. Довгоносий, зубастий, тонкогубий, кароокий, вільний.

ЧИСЛІВНИК

Варіант 1

1. Продовжте речення: «Числівник — це частина мови, яка виражає...».

1. ...дію або стан і відповідає на питання що робить предмет? що з ним робиться?
2. ...назву предмета і відповідає на питання хто? що?
3. ...число, кількість предметів, їх порядок при лічбі й відповідає на питання скільки? котрий?
4. ...ознаку предмета або його належність і відповідає на питання який? яка? яке? чий? чия? чиє? чиї?
5. ...предмети, ознаки, але не називає їх.

2. У якому рядку всі числівники є кількісними?

1. Перший, третій, п'ятий, сьомий, дев'ятий.
2. Десять, одна десята, десятеро, сорок один, сто двадцять.
3. Одинадцятий, тринадцятий, п'ятнадцятий, сімнадцятий, дев'ятнадцятий.
4. Тридцять перший, сороковий, п'ятдесят четвертий, двадцять восьмий, тридцятий.
5. Двохсотий, трьохсотий, трьохтисячний, п'ятимільярдний, чотирьохсотий.

3. У якому рядку всі порядкові числівники вжито у формі давального відмінка?

1. Двадцятого, тридцятого, сорокового, п'ятдесятого, шістдесятого.
2. Одинадцятим, тринадцятим, чотирнадцятим, п'ятнадцятим, шістнадцятим.
3. П'ятдесятого, шістдесятого, сімдесятого, вісімдесятого, дев'яностого.
4. Сотий, двохсотий, трьохсотий, чотирьохсотий, тисячний.
5. Першому, другому, третьому, четвертому, п'ятому.

Варіант 2

1. У якому рядку всі слова — числівники?

1. Обидва, семеро, вісімдесят шість, одна третя, потроїти.
2. Три, тринадцятий, трійка, тридцять п'ять, одна ціла і сім десятих.
3. П'ять, двадцять третій, тридцятро, вдвоє, півтора.
4. Двоє, двадцятий, двадцятитисячний, нуль, півтора.
5. Сто сорок один, восьмисотий, троє, сто двадцятиметровий, трьохмільйонний.

2. Вкажіть, у якому рядку всі числівники належать до порядкових.

1. Двоє, троє, четверо, п'ятеро, десятеро.
2. Одна десята, п'ятдесят, п'ятсот, дев'ять, шістдесят сім.
3. Другий, сорок третій, дев'яностий, двісті тридцять сьомий, шостий.
4. Десять, двадцять, тридцять, сорок, сімдесят.
5. Чотирнадцять, п'ятнадцять, дев'ятнадцять, триста двадцять, сто.

3. Як відмінюються кількісні складені числівники?

1. Як іменник.
2. Як прикметник.
3. Перше слово відмінюється як кількісний числівник, інші — як порядкові.
4. Відмінюється тільки останнє слово.
5. Відмінюється кожне слово.

Варіант 3

1. Вкажіть, у якому реченні всі виділені слова є числівниками.

1. **Одне** поліно і в печі не горить, а два горять і в **полі** (Народна творчість).
2. Стулились краями **дві половини** — **одна** зелена, **друга** блакитна — й замкнули у собі сонце, немов перлину (М. Коцюбинський).
3. У старого Лук'яна Хомутенка сімечка: **він** з жінкою та **восьмеро** дітей (Г. Тютюнник).
4. У хвіртку пара за парою ввійшли **дванадцятеро** хлопців і **дванадцятеро** дівчат (Ю. Смолич).
5. **Обидва** хлопці і цього року, як здали **останнього** екзамена в університеті, поїхали на село (Б. Грінченко).

2. У якому рядку всі числівники прості за будовою?

1. Двадцять сім, тридцять сім, сорок два, п'ятдесят вісім, дев'яносто один.
2. Сто три, п'ятсот вісім, сімдесят п'ять, шістсот два, двісті чотирнадцять.
3. Шістдесят дев'ять, сімдесят один, триста одинадцять, тридцять три, дев'яносто сім.
4. Один, сто, тисяча, чотири, десять.
5. Шістсот чотири, сімсот сім, вісімсот дев'ять, дев'ятсот один, сорок вісім.

3. *Виберіть рядок, у якому неправильно поєднано числівники з іменниками.*

1. З першим вересня, одна четверта зошита, півтора аркуша, три професори, восьмеро учнів.
2. Чотири доцента, семеро жінок, три сини, четвертому класу, ста двадцяти шести кілограмам.
3. Півтора ста карбованців, дев'ятеро ножиць, п'ятнадцятий кілометр, вісім апельсинів, одна ціла і вісім десятих метра.
4. Півтори години, шість жінок, троє поросят, трьом пташкам, два зошити.
5. П'ятистам сімдесятьом трьом тоннам, п'ятьом чоловікам, сімдесяти восьми жінок, сто три блокноти, троє друзів.

Варіант 4

1. У якому рядку всі кількісні числівники — збірні?

1. Два, три, чотири, п'ять, десять.
2. Двоє, троє, четверо, п'ятеро, десятеро.
3. Дванадцять, тринадцять, чотирнадцять, п'ятнадцять, вісімнадцять.
4. Двадцять, тридцять, сорок, п'ятдесят, шістдесят.
5. Двісті, триста, чотириста, вісімсот, дев'ятсот.

2. *Виберіть рядок, у якому не всі кількісні числівники вжито у формі родового відмінка.*

1. Ста, двох, п'яти, восьми, десяти.
2. Одинадцяти, дванадцяти, тринадцяти, чотирнадцяти, п'ятнадцяти.
3. Двохсот, трьохсот, чотирьохсот, п'ятисот, шестисот.
4. Сорока, дев'яноста, двомстам, семистам, п'ятдесяти.

5. Двадцяти, тридцяти, тисячі, шістдесяти, сімдесяти.

3. У якому рядку всі числівники відмінюються за одним зразком?

1. Дванадцять, одинадцять, двадцятро, шістнадцятро, одинадцятий.
2. Сімнадцять, тринадцять, двадцять, сім, сімсот.
3. П'ять, вісім, дев'ятнадцять, десятеро, сто.
4. Шість, сімнадцять, дев'ять, чотирнадцять, п'ятнадцятро.
5. Шістнадцять, вісімнадцять, тридцять, шестеро, двоє.

Варіант 5

1. У якому рядку всі числівники — кількісні?

1. Сотий, тисячний, мільйонний, мільярдний, десятий.
2. Одинадцятий, тринадцятий, чотирнадцятий, п'ятнадцятий, дванадцятий.
3. Двохсотий, трьохсотий, чотирьохсотий, п'ятисотий, семисотий.
4. Двадцятий, тридцятий, сороковий, п'ятдесятий, шістдесятий.
5. Сто один, тисяча сорок сім, мільйон, мільярд, десять.

2. Як відмінюються числівники *двісті, триста, чотириста, п'ятсот, шістсот, сімсот, вісімсот, дев'ятсот*?

1. У всіх непрямих відмінках, крім знахідного, мають закінчення -а.
2. Відмінюються обидві частини.
3. Відмінюється лише друга частина.
4. У всіх непрямих відмінках мають закінчення -и.
5. У всіх непрямих відмінках мають закінчення -е.

3. У якому рядку всі кількісні числівники вжито у формі родового відмінка?

1. Сорока, одному, двом, трьом, чотирьом.
2. Ста, одного, п'ятьох, шести, сімох.
3. П'ятьма, дев'яноста, двомастами, десятьма, п'ятдесятьма.
4. На двох, на двохстах, на п'ятистах, на дев'яноста, на одному.
5. Одинадцять, шістнадцять, сімнадцять, вісімнадцять, двадцять.

ДІЄСЛОВО

Варіант 1

1. Виберіть рядок, у якому наведено дієслова тільки доконаного виду.

1. Бряжчить, бренькають, віддзеркалив, розвіяла, вирізьбити.
2. Оббити, роз'юшила, ризикнув, під'їхали б, бовваніє.
3. Заверещать, виняньчили, пискнуть, віддамо, розв'язуватимуть.
4. Проллється, прочитаєте, задзвенить, зашумів, примирилися.

5. Гойдає, розлюбить, прогримить, розвидняється, заколишуть.

2. У якому рядку всі дієслова минулого часу доконаного виду?

1. Хвилюються, розклав, слухаєш, несуть, захищаю.
2. Обмережимо, загориться, нав'яв, бореться, горить.
3. Завантажив, шукаєш, радієш, зморитися, тягти.
4. Залило, збудував, прочитав, зрозумів, дописали.
5. Любити, закутав, наколотити, відповідати, розкидав.

3. Вкажіть, у якому рядку всі слова з часткою не пишуться разом.

1. Не/покоїти, не/вгавати, не/зчутися, не/минати, не/сказати.
2. Не/злюбити, не/здійснитися, не/славити, не/добавити, не/знати.
3. Не/захлинутися, не/доїдати, не/сподіватися, не/зрозуміти, не/чути.
4. Не/навидіти, не/покоїтися (турбуватися), не/волити, не/добачати, не/дочувати.
5. Не/тремтіти, не/досипати, не/зітхати, не/рахуватися, не/притомніти.

Варіант 2

1. Визначте, у якому рядку всі дієслова мають недоконаний вид.

1. Попросить, зрозумів, ходить, сміється, чув.
2. Любив, тішила, знає, вчитиме, читають.
3. Цікавиться, дізнається, пробачила, хотіла, будують.
4. Зробив, навідався, тікає, гратиме, летить.
5. Біжить, наздоганяє, відчув, слухала, бовваніти.

2. У якому рядку дібрано дієслова лише майбутнього часу?

1. Читатимеш, заспіваю, буде малювати, лити, сумую.
2. Закличуть, налякає, принесемо, буду кричати, ходжу.
3. Відвідаєш, сподіватимусь, будеш вірити, переможу, полечу.
4. Будеш танцювати, відпочинеш, рухатимусь, вкажіть, іди.
5. Складатимете, принеси, вибери, доводжу, буду грати.

3. Вкажіть, у якому рядку всі слова з часткою не пишуться окремо.

1. Не/вгавати, не/волити/, не/зчутися, не/зрозуміти, не/погодитися.
2. Не/навидіти, не/покоїтися (не бути похованим), не/сподіватися, не/сказати, не/подвоїти.
3. Не/захлинутися, не/минати, не/турбуватися, не/розкинутися, не/майоріти.
4. Не/гримати, не/каламутити, не/зітхати, не/добачати, не/славити (ганьбити).
5. Не/доїдати, не/потребувати, не/дорівнювати, не/вірити, не/дочитати.

Варіант 3

1. *Визначте, у якому рядку всі дієслова є безособовими.*

1. Галанило, не спиться, писали, похилило, хочеться.
2. Розвиднілось, розбилось, розписуються, дощить, співає.
3. Світає, сутеніло, вечорітиме, пощастило, лихоманити.
4. Вкололо, світиться, вивчиться, думає, забуває.
5. Морозить, холоднішало, бігатиме, змолоти, щастити.

2. *У якому рядку всі дієслова вжито у формі минулого часу?*

1. Співав, заглянула, пасся, спинилося, розбив би.
2. Обробив, працювала, прикрашала, кричали, сміятися.
3. Розмовляв, жебоніли, казала, спілкувалися, завітчати.
4. Мазали, махнув, сватали, посміхнувся, розрісся.
5. Купив, виріс, приніс, завіз, подивись.

3. *З'ясуйте, у якому рядку синоніми до дієслів дібрано неправильно.*

1. Непокоїти – турбувати, неславити – ганьбити, недобачати – погано бачити, недодивитись – допустити помилку, нехтувати – ігнорувати.

2. Не покоїтись – не бути похованим, нездужати – хворіти, не думати – не міркувати, не нервуватись – не дратуватись, незчутися – не помітити.

3. Не здолати – не перемогти, недочувати – погано чути, недоїдати – погано харчуватися, не відкладати – негайно виконувати, невгавати – не встигати.

4. Не приваблювати – не притягати до себе, не здужати – хворіти, не славити – не прославляти, ненавидіти – не любити когось, неволити – примушувати робити.

5. Не бажати – не хотіти, не закінчити – не завершити, не досліджувати – не вивчати, непритомніти – втратити свідомість, нездоровиться – погано почуватися, не рахуватись – не зважати на чийось думку.

Варіант 4

1. *Який рядок містить дієслова тільки дійсного способу?*

1. Глянув, посміхається, піднімаються, дзвенітимуть, дзвонити.
2. Оволодіють, опануєш, обгрунтує, перевірів би, хвастнув.
3. Переказав, дочитають, будемо співати, мелеш, минатимете.
4. Прибіг, вивчатимуть, погрієшся, будете фарбувати, привітайся.
5. Перевірів, допоміг би, плачеш, платитимемо, закінчу.

2. *Вкажіть, у якому рядку всі дієслова мають граматичне значення I –ї особи.*

1. Ношу, люблю, раджу, пишу, верещи.
2. Сиджу, зроблю, недобачаємо, неславимо, неволимо.
3. Не допущу, недодивлюсь, буду терпіти, минатиму, осягнув.

4. Збагнемо, визволимо, розповім, дам, приніс би.
5. Буду бігти, припиню, зупинимось, віритиму, бігатимете.

3. У якому рядку всі дієслова належать до однієї дієвідміни?

1. Слухати, розуміти, відчувати, платити, шити.
2. Запалити, хвилюватися, затоплювати, гріти, нити.
3. Допомогати, тримати, вити, біліти, крикнути.
4. Шуміти, дивитися, мріяти, затихати, плавати.
5. Господарювати, з'єднувати, хотіти, розповісти, ходити.

Варіант 5

1. Як змінюються дієслова минулого часу?

1. За числами і особами.
2. За числами, родами і особами.
3. За особами.
4. За числами і в однині за родами.
5. За родами.

2 Який рядок містить дієслова тільки умовного способу?

1. Спонукало б, збіднів би, відповіла б, зробилося б, вийшов.
2. Допоміг би, зрадила б, врахувалося б, полили б, зберегти.
3. Мерехтіло б, змарніла б, відказали б, присів би, сядьмо.
4. Пасся би, вилляла б, відповідай, прагнули б, лунають.
5. Горів би, перемогла б, вечоріло б, просило б, затихла б.

3. З'ясуйте, в якому рядку всі дієслова вжито у формі 3-ї особи однини.

1. Кидає, смеркає, буде битись, нехай єднає, раджу.
2. Зачекає, хай спить, адресуватиме, буде надокучати, терпів.
3. Бажає, буде зичити, ображатиметься, хай пам'ятає, принести.
4. Буде плакати, з'їсть, перебіжить, мекатиме, хай рахує.
5. Зустрічається, складатимеш, буде трястись, воджу, кричи.

ПРИСЛІВНИК

Варіант 1

1. Вкажіть, які морфологічні ознаки має прислівник.

1. Рід, число, відмінок.
2. Час, спосіб.
3. Незмінність, час.
4. Відмінок, число.

5. Незмінність.

2. У якому рядку всі словосполучення містять прислівники?

1. Ставитись по/сусідському, дивитись по/вовчому, взяти за/багато, запитувати в/друге.
2. За/багато днів, приносити до/дому, відпочивати по/перше вересня, йти на/зустріч.
3. Йти на/зустріч з випускниками, зібратися в/п'ятьох, по/сусідському звичаю, зробити по/вашому.
4. Йти по/вовчому сліду, співати по/українськи, кинути на/гору, бути у/п'ятьох друзів.
5. Підніматися на/гору Ельбрус, зібратися в/купі, йти до/дому батька, постукати в/друге вікно.

3. У якому рядку всі прислівники пишуться через дефіс?

1. По/перше, по/вашому, ні/куди, на/весні, на/зло.
2. Будь/як, по/братерськи, в/голос, з давніх/давен, на/певно.
3. Хтозна/де, коли/не/коли, на/бік, у/перше, на/вигляд.
4. По/нашому, де/не/де, віч/на/віч, часто/густо, казна/коли.
5. З/верху, по/казахському, ні/коли, казна/де, раз/у/раз.

Варіант 2

1. Вкажіть, у якому рядку всі словосполучення містять прислівники.

2. Зібрати до/купи, вивчити на/пам'ять, за/багато відпочиваєш, за/багато років.
3. Сидіти по/руч, поводитись по/доброму, побачити в/друге, видно з/верху.
4. Поводитись по/доброму звичаю, піти в/друге село, вийшло по/твоєму, зал на/багато місць.
5. По/твоєму дворі, з/верху гори, кинути до/купи сміття, жити по/новому.
6. По/новому мосту, зростали в/купі, переховували в/купі сіна, покладатися на/пам'ять.

2. Виберіть рядок, у якому всі прислівники пишуться з нн.

1. Гума...о, актив...о, безупи...о, організова...о, со...о.
2. ВІДМІ...О, стара...о, нескказа...о, свяще...о, щоде...о.
3. Незрівня...о, негада...о, самовідда...о, нездола...о, дореч...о.
4. Невгамов...о, впевне...о, відда...о, шале...о, радіс.о.
5. Багря...о, непоруш...о, невтом...о, безпереста...о, невпи...о.

3. У якому рядку допущено помилку в написанні прислівників?

1. День у день, без кінця-краю, віч-на-віч, не до вподоби, казна-де.
2. На зло, зозла, час від часу, без упину, безперестанку.
3. У стократ, по-друге, як-небудь, рік у рік, навиворіт.

4. По двоє, вдвох, десь-то, до ладу, на жаль.
5. По-моєму, по-зимовому, хтозна-коли, будь-де, рік-у-рік.

Варіант 3

1. *Виберіть рядок словосполучень, кожне з яких містить прислівник.*

1. Вивчити на/пам'ять, приніс до/купи, світилось у/двох вікнах, багато розмовляти.
2. Бути заслуханою в/голос власної душі, співати в/голос, повернув у/бік, постукати в/останнє вікно.
3. Ударив у/бік серця, казати в/останнє, заболіло в/середині, шукати в/середині розділу.
4. Ходити по/сусідському городі, багато снігу, по/перше, треба виконати вимогу, подарувати в/день народження.
5. Кинув на/гору, зв'яже до/купи, цвітуть до/в/кола, працювати в/день.

2. *Вкажіть, у якому рядку всі прислівники пишуться разом.*

1. На/відріз, в/п'яте, до/часно, спід/лоба, по/новому.
2. По/перше, з/вільна, до/купи, з/переляку, на/завжди.
3. Близько/близько, з-за/кордону, не/достатньо, не/треба, в/гору.
4. На/показ, на/пам'ять, в/друге, за/очі, з/малку.
5. До/низу, після/завтра, не/слід, по/українському, з/верху.

3. *Вкажіть, у якому рядку всі слова – прислівники.*

1. Удвох, два, вдвічі, вночі, вдень.
2. Вгору, вниз, низько, низенько, гора.
3. Наспих, смішно, на сміх, наспід, верх.
4. Босоніж, мимоволі, насилу, давно, вранці.
5. Рано-вранці, чудесно, ранок, довго, з діда-прадіда.

Варіант 4

1. *У якому рядку до складу всіх словосполучень входять прислівники?*

1. Глибше озеро, глибше занурюватись, найкраще оповідання, дорожче намисто.
2. Заплатити дорожче, найкраще написати, рухатись швидше, більше вимагати.
3. Більше поле, вужче коло, стрибати найвище, розповідати цікавіше.
4. Найбільше коло, виразніше обличчя, вимовляти чіткіше, співати голосніше.
5. Вужче вікно, найближче селище, говорити довше, посміхатися веселіше.

2. *Виберіть рядок, у якому всі прислівники пишуться окремо.*

1. Що/ранку, до/останку, в/підбір, до/щенту, в/волю.

2. По/доброму, один/в/один, врешті/решт, на/зло, на/жаль.
3. Раз/по /разу, на/мить, на/сміх, від/ранку/до/вечора, з-за/кордону.
4. На/виліт, за/любки, на/світанку, на/ура, до/речі.
5. На/самперед, з/боку/на/бік, у/брід, по/новому, на/щастя.

3. У якому рядку допущено помилку в правописі прислівників?

1. Казна-як, з боку на бік, один в один, хоч-не-хоч, як-не-як.
2. Будь-коли, в обмін, десь-то, рік у рік, десь-інде.
3. Раз по раз, день у день, давним-давно, по-друге, по-моєму.
4. Де-таки, так-то, зроду-віку, кінець кінцем, спідлоба.
5. Де-не-де, раз у раз, доречі, до вподоби, деінде.

Варіант 5

1. У якому рядку в усіх словосполученнях містяться прислівники?

1. Написав найкраще, копай глибше, стріляв влучніше, найглибше море.
2. Веселіше обличчя, коштувати* дорожче, працювати важче, закінчити швидше.
3. Схилитись нижче, поводитись спокійніше, вмоститись зручніше, відвідувати частіше.
4. Кричати найголосніше, найважливіше слово, найщиріше серце, випрати чистіше.
5. Найближче село, найчудесніше видовище, зв'язати міцніше, прийти пізніше.

2. Вкажіть, у якому рядку всі прислівники пишуться разом.

1. Ані/трохи, за/мало, на/скрізь, на/далі, раз/у/раз.
2. На/довго, ні/коли, в/голос, на/двоє, не/до/вподоби.
3. До/нині, ні/як, у/сімох, в/нічию, ні/за/що.
4. Ні/звідки, на/око, за/очі, від/нині, у/горі.
5. Ні/де, в/день, в/знаки, що/місяця, з-за/кордону.

3. У якому рядку допущено помилку в правописі прислівників?

1. Напам'ять, за кордон, напоказ, чимдуж, пліч-о-пліч.
2. З дня на день, навесні, якнайдужче, дороще, замолоду.
3. Вдвоє, по двоє, по-друге, заодно, уночі.
4. Наскрізь, до речі, незрівнянно, доречно, щодня.
5. Попідвіконню, вкупі, ліворуч, на жаль, зверху.

Службові частини мови

Варіант 1

1. У якому рядку визначення прийменника правильне?

6. Прийменник – незмінна службова частина мови, що виражає залежність іменника та займенника від інших слів.

7. Прийменник – незмінна повнозначна частина мови, що вживається для зв'язку однорідних членів речення.

8. Прийменник – незмінна службова частина мови, що вживається для зв'язку частин складного речення.

9. Прийменник – незмінна повнозначна частина мови, що виражає залежність іменника, числівника від інших слів у реченні.

10. Прийменник – незмінна службова частина мови, що виражає залежність іменника, числівника, займенника від інших слів у словосполученні та реченні.

2. Вкажіть, у якому рядку всі слова – вигуки.

1. О, ой, алло, вибачте, майже.
2. Фе, до побачення, вйо, вйокати, ух.
3. Хі-хі, гайда, нумо, давай, фу.
4. Ех, ох, гов, здрастуйте, вибачте.
5. Агов, ку-ку, марш, геть, вибачення.

3. Вкажіть, у якому рядку всі частки модальні (стверджувальні).

1. Таки, б, лише, -но, хай.
2. Ні, саме, собі, тільки, -бо.
3. Уже, нехай, чи не, майже, ж.
4. Навіть, справді, онде, як, хіба.
5. Так, еге, егеж, атож, авжеж.

Варіант 2

1. Виберіть рядок, у якому всі прийменники пишуться окремо.

1. З/метою, у/галузі, за/винятком, незважаючи/на, за/допомогою.
2. У/зв'язку/з, в/наслідок, по/серед, з/поза, по/між.
3. По/під, в/продовж, під/кінець, по/над, з/посеред.
4. По/за, з/поза, поруч/з, згідно/з, за/ради.
5. За/для, одночасно/з, що/до, з/над, з/під.

2. З'ясуйте, у якому рядку всі слова з часткою не написано правильно.

1. Ненавидіти, незважаючи на, нечитаючи, не мій, не один.
2. Не турбувати, неабияк, невиконана вчасно робота, невесело(сумно), не та.
3. Не сьомий, недовіра, несамовито, нещодавно, не мовбито.
4. Нелегко, невтямки, не люблю, не проживши, неабиякий.
5. Неподалік, не десять, непрочитана книга, не мов, нехтуючи.

3. На які групи поділяють підрядні сполучники?

1. Причинові, часові, умовні, мети, єднальні.
2. Часові, умовні, мети, порівняльні, розділові.
3. Причинові, часові, умовні, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні.
4. Мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, часові.
5. Часові, умовні, причинові, єднальні, допустові, з'ясувальні.

Варіант 3

1. У якому рядку визначення сполучника правильне?

1. Сполучник – службова частина мови, яка вживається для зв'язку частин складного речення і виражає смислові зв'язки між ними.
2. Сполучник – службова частина мови, яка вживається для зв'язку однорідних членів речення.
3. Сполучник – службова повнозначна частина мови, яка вживається для зв'язку однорідних членів та частин складного речення і виражає смислові зв'язки між ними.
4. Сполучник – службова незмінна частина мови, яка вживається для зв'язку однорідних членів речення та частин складного речення і виражає смислові зв'язки між ними.
5. Сполучник – службова частина мови, яка виражає залежність іменника, числівника, займенника від інших слів у словосполученні та реченні.

2. У якому рядку всі слова з часткою не пишуться окремо?

1. Не/добачати, не/вдаха, не/виконання, не/густо, не/співав.
2. Не/задовільно, не/помітно, не/терпеливий, не/покоїтися, не/ти.
3. Не/підготовлений, не/від/нас, не/зручно, не/порядок, не/роба.
4. Не/далека, а близька, не/від/мене, не/ловлю, не/сім, не/прийшовши.
5. Не/вільний, не/воля, не/заважай, не/ходи, не/вдаха.

3. У якому рядку всі слова належать до службових частин мови?

1. Як же, щоб, нібито, хай, ніхто.
2. Хоч, ледве не, уже, з-за, ледве-ледве.
3. Мов, як, крім, задля, колись-то.
4. Хіба, як-от, ні від кого, наче, дарма що.
5. Од, чи, не то...не то, повз, але.

Варіант 4

1. З'ясуйте, у якому рядку допущено помилку в правописі прийменників.

1. Не зважаючи на, з метою, задля, посеред, з-поміж.
2. Внаслідок, з-перед, з-поза, з-поміж, заради.
3. Поміж, окрім, навкруги, поруч з, із-за.
4. З-посеред, з-над, незалежно від, за винятком, всупереч.
5. Попід, понад, попри, поперед, з-попід.

2. У якому рядку всі сполучники сурядні?

1. Аби, для того щоб, як, начебто, якщо.
 2. Оскільки, що, щоб, й, та.
 3. А, але, теж, або, чи.
 4. Бо, тому що, зате, хай, ні...ні.
 5. Коли, тільки, ледве, проте, щойно.
3. У якому рядку всі сполучники складні?
1. Щоб, немов, ніж, якби, раз.
 2. Якщо, теж, також, бо, немовби.
 3. Аніж, мовби, тобто, наче, хоч.
 4. Начебто, цебто, щоб, буцімто, але.
 5. Мовбито, немовбито, начеб, проте, нібито.

Варіант 5

1. На які групи поділяють сполучники сурядності?
1. Протиставні, з'ясувальні, причинові, часові.
 2. Єднальні, розділові, допустові.
 3. Розділові, мети, умовні, порівняльні.
 4. Єднальні, протиставні, мети.
 5. Єднальні, розділові, протиставні.
2. У якому рядку допущено помилку в правописі прийменників?
1. З-попід, з-за, незважаючи на, заради, попід.
 2. В супереч, навпроти, за винятком, задля, з метою.
 3. З-посеред, з-поза, з-поміж, посеред, поміж.
 4. Вздовж, за допомогою, на чолі, навколо, побіля.
 5. З-під, з-над, обабіч, внаслідок, із-за.
3. У якому рядку всі слова – частки?
1. І, в, на, ані, б.
 2. Чи, хіба, невже, лишень, справді.
 3. З, з-понад, чи не, хай, мовляв.
 4. Із-за, щоб, що, мовби, ніби.
 5. З-поза, якраз, оскільки, над, якби.

Синтаксичні моделі речень

У зв'язку з тим, що на заняттях з української мови як іноземної більше уваги приділяється граматиці й орфографії, синтаксичні тести мали дещо специфічний характер, вони включали в себе моделі побудови речень різних структур та типів. Причому на перших етапах навчання використовувалися елементарні моделі побудови речень типу представлення, знайомства, складу сім'ї, орієнтування у місті, введення якоїсь граматичної конструкції, наприклад,

є, немає тощо. У подальшому тести ускладнюються до побудови речень наукового стилю.

В основному тести мають закритий характер, відкриті тести носили характер синтаксичного моделювання.

Тест на моделювання речень розмовного стилю

Варіант 1

Дати відповіді на запитання.

Як тебе звать (звати)? Як твоє прізвище?

Мене... Моє ...

2. Звідки ти приїхав?

Я приїхав...

3. Хто ти?

Я - студент...

Варіант 2

Дати відповіді на питання:

1. Яка у тебе сім'я?

Моя сім'я налічує...

2. Хто твій батько?

Мій батько...

3. Хто твоя мати? Чи є у тебе брати та сестри?

Моя мати... У мене є 2 брат... і 1 сестр...

Варіант 3

Дати відповіді на питання:

1. Де ти живеш зараз?

Зараз я...

2. Ти працюєш чи навчаєшся?

Я...

3. Де ти навчаєшся?

Я навчаюсь...

Варіант 4

Дати відповіді на питання:

1. Що ти любиш робити у вільний час?

У вільний час...

2. Де ти любиш бувати?

Я люблю бувати...

3. З ким ти любиш гуляти?

Я люблю гуляти...

Варіант 5

Дати відповіді на питання:

1. Які предмети ти вивчаєш?

Я вивчаю...

2. Який предмет твій улюблений?

Мій улюблений предмет...

3. Ким ти станеш у майбутньому?

У майбутньому я ...

Тести на моделювання речень наукового стилю

Варіант 1

1 Побудувати речення за поданими моделями.

ЩО (Н.в.) – ЦЕ Є ЩО (Н.в.)

Фізика – це наука про найбільш загальні властивості та форми руху матерії.

ЧИМ (О.в.) НАЗИВАЄТЬСЯ ЩО (Н.в.).

ЩО (Н.в.) НАЗИВАЄТЬСЯ ЧИМ (О.в.).

ЧИМ (О.в.) НАЗИВАЮТЬ ЩО (З.в.).

ЩО НАЗИВАЮТЬ ЧИМ (Щ.в.).

2 Побудувати речення за зразком.

Пряма є найкоротша лінія між двома точками на площині.

3. Побудувати речення за зразком.

Атоми – хімічно неподільні частинки, з котрих складаються молекули.

Варіант 2

1. Побудувати речення за поданими моделями.

ЩО (Н.в.) ДЛІТЬСЯ

ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА ЩО (З.в.)

РОЗПОДІЛЯЄТЬСЯ

Механіка складається із статички, кінематики, динаміки.

2. Побудувати речення за зразком.

Усі речовини бувають прості і складні.

3. Побудувати речення за зразком.

Безбарвні речовини – вода і спирт.

Варіант 3

1. Побудувати речення за моделями.

ЩО (Н.в.) ТА ЩО (Н.в.) СТАНОВЛЯТЬ ЩО (З.в.)

Електрон, протон, нейтрон – це групи елементарних частинок.

2. Побудувати речення за зразком.

Атоми, молекули й усі тіла, побудовані з атомів і молекул – речовини

3. Побудувати речення за зразком.

Механічні, електромеханічні, електромагнітні та інші коливання – коливальні рухи.

Варіант 4

1. Побудувати речення за моделями.

ЩО (Н.в.) СКЛАДАЄТЬСЯ З ЧОГО (Р.в.)

ЩО (Н.в.) МАЄ У СВОЄМУ СКЛАДІ ЩО (З.в.)

ЩО (Н.в.) ВХОДИТЬ ДО СКЛАДУ ЧОГО (Р.в.)

ЕОМ містить процесор, пам'ять і пристрої уведення-виведення.

2. Побудувати речення за зразком.

Кожен атом має ядро, яке несе позитивний заряд.

3. Побудувати речення за зразком.

Атоми містять електрони.

Варіант 5

1. Побудувати речення за моделями.

ЩО (Н.в.) ДОРІВНЮЄ ЧОМУ (Д.в.)

ЩО (Н.в.) МАЄ ЯКІ РОЗМІРИ

ЩО СТАНОВИТЬ СКІЛЬКИ?

Сума чисел20.

2. Побудувати речення за зразком.

Радіус кола...15 м

3. Побудувати речення за зразком.

Добуток чисел 2 і 5...10.

Висновки

Граматичні тести розглядаються як один із варіантів контролю знань, умінь та навичок студентів-іноземців, вони не замінюють інші форми контролю. Тести можуть бути використані для виставлення підсумкової оцінки за тему протягом усього вивчення української мови, тобто з 1 по 4 курс. Синтаксичні тести в основному використовуються на 1 курсі, коли йде інтенсивна розмовна практика та вивчається науковий стиль мовлення.

Тести є складовою частиною білетів на державному іспиті (4 курс), вони дають можливість перевірити практичне засвоєння матеріалу та формують необхідні лінгвістичні вміння.

Система запропонованих тестів має незамкнений характер. У практикумі наведені тільки зразки тестів, їх розробка може бути продовжена.

Крім того, робота за тестами - це такий вид діяльності, що забезпечує цілеспрямовану організацію мисленнєвого процесу, розвиває логічне мовлення, сприяє вибору правильних варіантів, формує навички правопису, підвищує культуру мовлення, викликає інтерес до конкретного граматичного матеріалу та сприяє кращому його засвоєнню.

Використана література

1. Вінницька В.М., Плющ Н.П. Українська мова: Практичний курс граматики для студентів-іноземців.- К. - 1997, 244 с.
2. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2004. – 323с.
3. Лешак О., Мілянський Е, Вернигор Л. Ділове українське мовлення. Тести. – Тернопіль, 1995. – 36 с.
4. Мізіна О.І. Практичний ознайомлювальний курс української мови для студентів-іноземців. Полтава: ПолтНТУ, 2006 – 52с.
5. Науковий стиль мовлення (технічний профіль). Основний курс. Частина І: Навчальний посібник для студентів-іноземців основних факультетів ПНТУ імені Юрія Кондратюка. Полтава: ПолтНТУ, 2006 – 26с.
6. Поліщук Т.М., Новицька Л.Г. Вивчаємо українську. - Львів: ЛДУ, 1995. - 260 с.
7. Сучасна українська мова: Підручник за ред. О.Д Пономарьова. – К.: Либідь, 2005. – 488 с.
8. Тести. Українська мова 5-12 клас. Абітурієнту (за ред.. Н.В. Гуйванюк. – К.: Академія, 2006. – 376 с.
9. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови. 4 вид.- К.: Наукова думка, 1993. – 240 с.
10. Українська мова. Практикум. : Навч. Посібник / Пазяк О.М. та інші. – К.: Либідь, 2000. – 384 с.
11. Фролова Т.Д. Українська за 26 днів: Українська для тих, хто її не вивчав. Навч.посіб. – К.: Видавництво А.С.К. 2004.–304 с.
12. Ющук Г.П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 1994. – 254 с.